

Формування служби контролю за станом економічної захищеності підприємства

Досліджено, що економічна захищеність промислового підприємства — це економічна категорія, що характеризує на відповідному суб'єкті господарювання певне економічне явище або властивість, в основу яких покладено ступінь відсутності наслідків загроз впливу дестабілізуючих чинників внутрішнього і зовнішнього середовищ на економічний потенціал і загальну виробничо-господарську діяльність підприємства, що займається фінансово-економічною, виробничою і, зокрема, можливою зовнішньоекономічною діяльністю в розрізі оцінювання лише строго обмеженої кількості запропонованих складових інтегрованої економічної безпеки підприємства, як інноваційна, фінансово-кредитна та інвестиційна захищеність, не беручи до уваги, або тимчасово нехтуючи при кількісному оцінюванні її рівня безпосереднім взаємозв'язком з кадровою, правовою, інтелектуальною та інформаційною безпекою, що робить процес діагностики цієї нововведеної категорії максимально точним і прискореним у часі [1]. Встановлено, що звужений стан економічної захищеності завжди гнучко корелює із задовільним або незадовільним фінансовим станом господарюючого суб'єкта, що кількісно відображається у ступені або рівні його повноцінного економічного захисту.

Своєю чергою, поточний рівень економічної захищеності будь-якого підприємства, будучи динамічним у часі, потребує постійної виваженої діагностики і контролю, тобто розробки системи оцінкових заходів, спрямованих на визначення величини відхилення зафіксованого поточного функціонального захисту підприємства від дозволеного його загального рівня, що вкрай важливо для вітчизняних підприємств в умовах їх подальшого нормального існування у післякризовий період [2].

В зв'язку з цим постає необхідність формування на ряді господарюючих суб'єктів відповідних служб контролю за станом їх економічної захищеності, де ці служби контролю рекомендовано створювати як додатковий елемент у вертикально інтегрованій структурі відділу підприємства з економічних питань, що буде підпорядковуватись бухгалтерії, проте тісно і незалежно співпрацювати з такими її підрозділами як плановий відділ, відділ обліку, збуту і окремо з відділом кадрів іншої ієрархічної ланки, фіксуючи і контролюючи плинність висококваліфікованих спеціалістів насамперед у групі виробничо-інноваційної діяльності підприємства в структурі виробничо-технічного відділу. До того ж служба контролю за станом економічної захищеності підприємства має тісно співпрацювати з незалежною аудиторською групою і податковою інспекцією, маючи у своєму складі позаштатних працівників з цих структур для здійснення незалежної перевірки даного підприємства на виявлення на ньому скоєних економічних злочинів, зокрема з наголосом на виявлення приховування валютної виручки, злочинів проти порядку оподаткування тощо, що дестабілізують об'єктивність стану економічної захищеності через запропоновані її складові.

Слід пам'ятати, що більшість економічних негараздів у діяльності підприємств, які складно передбачити, фіксуються за допомогою діагностики його стану економічної захищеності і проявляються в хаотичних і не завжди передбачених динамічних коливаннях фінансово-економічних показників через їх відхилення від діапазону нормативних значень. Саме такою діагностичною функцією насамперед буде займатись запропонована служба контролю за станом економічної захищеності підприємства.

Процес діагностики економічної захищеності повинен сприяти адекватному і вчасному контролю за правомірною і продуктивною діяльністю підприємства щодо подальшого

його функціонування і можливості стабілізації ситуації з виходом на кращий рівень безпеки, не дозволяючи пропустити навіть незначні моменти погіршення економічної ситуації.

Розробка і впровадження ефективного апарату системної діагностики реального стану економічної захищеності господарюючого суб'єкта, як однієї з найважливіших на сьогоднішньому етапі властивостей підприємства, дозволить через кількісний вимір її рівня з більшою точністю оцінити можливість протистояти наслідкам впливу дестабілізуючих чинників внутрішнього і зовнішнього середовищ на фінансово-економічну діяльність підприємства в системі забезпечення його повноцінного захисту в умовах як законних видів господарювання, так і виявлених елементів «тіньової» діяльності з ідентифікацією певних видів економічних злочинів, що перешкоджають цілісності економічної безпеки як окремого підприємства, так і держави загалом [3].

Метою розроблення системної діагностики економічної захищеності підприємства на основі оптимального набору послідовних діагностичних дій є перевірка у нашому випадку стану інноваційного, фінансово-кредитного та інвестиційного захисту суб'єкта господарювання, що максимально кореспондуються з інтегрованим рівнем економічної безпеки і загальним ступенем проблемності підприємства за участі наперед сформованого інструментарію — диференційованого відбору оцінкових критеріїв і показників-індикаторів.

Це дозволить введеним службі контролю за станом економічної захищеності підприємства повноцінно перевіряти на певний момент часу відповідний рівень захищеності господарюючого суб'єкта в сфері економічної діяльності, який буде відповідати категоріям: «низький», «середній» або «високий», доводячи, що при абсолютній фінансовій стійкості підприємства рівень економічної захищеності не завжди застрахований від мінімального значення [4]. У нашому розумінні системна діагностика економічної захищеності підприємства буде базуватись на двох запропонованих методах діагностики: системно-комплексній і структурно-функціональній, які у будь-якому випадку будуть доповнювати одна одну, формуючи на своїй основі можливу експрес-діагностику економічного захисту підприємства на обмеженій кількості введених основних вибіркового показників-індикаторів.

1. Хома І.Б. Формування сутності категорії “економічна захищеність” та встановлення її взаємозв’язку зі структурними властивостями промислового підприємства / І.Б. Хома // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка» “Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку”. — 2011. — № 714. — С. 265–273.
2. Алексеев І.В. Теоретико-методологічні засади формування основ діагностики економічної захищеності промислового підприємства / І.В. Алексеев, І.Б. Хома // Всеукраїнський наук.-вироб. журнал “Інноваційна економіка”. — Тернопіль: ТІ АПВ НААН, 2011. — Т. 5 [24]. — С. 137–143.
3. Кузьмін О.Є. Механізм виявлення елементів «тіньової» діяльності в системі управління економічною безпекою підприємств: монографія / О.Є. Кузьмін, І.Б. Хома. — Розділ 2.3. — С. 222–245 // Монографія „Сучасні перспективи розвитку систем економічної безпеки держави та суб'єктів господарювання” / За ред. проф. Мігус І.П. — Черкаси: ТОВ «МА-КЛАУТ», 2012. — 636 с.
4. Хома І.Б. Встановлення тенденцій взаємозв’язку між видом фінансової стійкості та діагностованою величиною рівня економічної захищеності підприємства / І.Б. Хома // Научний журнал: Сборник научных трудов SWorld “Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании ‘2012” (международная наукометрическая база РИНЦ SCIENCE INDEX). — Выпуск 4. — Том 31. — Одесса: КУПРИЕНКО, 2012. — С. 59–71; ЦИТ: 412-0568.